

Diari de la neu, 01/08/23

Ovelles entre telecadires, canons i paravents

La relació beneficosa entre La Molina i un ramat de 3.500 ovelles

Ovelles entre telecadires, canons i paravents *Autor/a: Elena Pardo*

Arnau Rubió: “S’hauria d’explicar als visitants com comportar-se per a no molestar a les ovelles o als gossos”. El pastor de les 3500 ovelles que passen l’estiu a La Molina menjant herba fresca assenyala els beneficis que té la seva presència a l’estació i amb quines dificultats es troba l’ofici en l’actualitat.

L'Arnau Rubió, amb la collada del Pedró i als Alabaus al fons, amb els seus ajudants imprescindibles (Foto: Elena Pardo).

L'estiu marca l'arribada de les ovelles a l'alta muntanya. El 20 de juny, **La Molina** va donar la benvinguda a un ramat de 1200 animals provinents de Crespià, situat a la comarca de Pla de l'Estany. **“Van ser sis dies i 120 quilòmetres de transhumància. A la nit, tancàvem la ramada amb teles i nosaltres dormíem en tendes de campanya al costat”**, assenyala l'**Arnau Rubió**, pastor substituït durant uns dies del **Nicolau**, que és el pastor que normalment porta el grup d'ovelles a l'estació d'esquí aquesta temporada.

Al cap d'uns dies d'haver-se instal·lat, diversos ramaders d'arreu de Catalunya van portar-los les seves ovelles, ja que **“qui agafa la muntanya, s'ha d'encarregar de la seva gestió”**. El contracte per pasturar a aquesta zona de la Cerdanya té una duració de cinc anys i, un cop passat aquest temps, **“tornarà a haver-hi una subhasta per veure qui ho agafa”**. Mentre duri l'estança, els pastors han de llogar un pis al peu de l'estació.

El fet de venir a **“engegar”** a La Molina és beneficiós per dues parts: les ovelles i els propietaris de l'estació. **“Quan els animals mengen i defequen, el que fan és seguir el cycle natural de la muntanya. Als llocs on no arriben les ovelles, l'herba queda esmorteïda i vella, per la qual cosa no deixa créixer a la de sota. Amb el pas del temps, això va degenerant-se”**. D'altra banda, quan el ramat pastura aquests prats, que es converteixen a l'hivern en pistes d'esquí, **“retallen l'herba i s'evita que sobresurti del mantell de neu”**. A més, **“amb l'herba compacta la neu qualla més i no cau pendent avall”**.

A primer terme les ovelles. Al fons, la collada del Pedró i als Alabaus al fons (Foto: Arnau Rubió).

3500 ovelles a La Molina

La Molina té una capacitat màxima de 3500 ovelles perquè, com explica Rubió, en cas de no regular-se el nombre de caps que poden accedir-hi, en un mes el menjar s'acabaria. I encara que seria més senzill per al pastor que voltessin per tota la muntanya lliurement, per tal d'assegurar-se que mengen tota l'herba d'una zona, les ha de moure per sectors. **“Al final les ovelles van floreiant, mengen el que és bo i deixen allò que consideren més dolent”.**

Per aquest motiu, s'ha de limitar diàriament l'espai pel qual poden pasturar. **“Així les obligo menjar-se tota l'herba, que no és que sigui ni bona ni dolenta, sinó que seria comparable a poder escollir entre alimentar-nos de patates bullides o del nostre plat preferit”**, apunta el pastor.

Durant els dies que Rubió ha de cobrir el lloc del Nicolau, romandrà a la pista Alabau. **“Ahir vaig estar a dalt de tot. Les vaig anar pujant xino-xano i, quan vam arribar a la part més elevada, vaig fer la girada i les vaig aguantar allà tota la tarda”.** Quan comença a caure el sol, el pastor comenta que les ovelles ja li fan veure que volen baixar per passar la nit resguardades al corral, que se situa a l'altra banda de la carretera, a cent metres de la cafeteria Els Alabaus.

Les ovelles de l'Arnau pasturant entre el telecadira Alabaus i els paravents de la pista Huguet (Foto: Arnau Rubió).

“Els que treballen són els gossos”

Per controlar una ramada de 3500 ovelles que venen de diferents indrets, Rubió compta amb l'ajuda de sis gossos. Hi ha dues Border Collies, que són mare i filla, dos Gossos d'Atura Catalans, una American Stanford i una Mastí. **“La meva funció és ser més intel·ligent que les ovelles i preveure cap a on aniran, així puc saber on puc posar els gossos perquè puguin treballar bé i optimitzar els seus recursos”.**

El pastor destaca la importància que té cuidar bé als gossos perquè, en cas de no fer-ho, no aguantarà tota la temporada. **“Si fas treballar massa a un gos, cal cap de dues hores et dirà que puguis tu allà dalt. No soc jo qui treballa, els que treballen són els gossos. Als meus els envio a 500 metres i em fan cas, encara que n'hi ha alguns que als 100 metres ja no t'escolten”**, diu Rubió.

Les ovelles sortint cap als Alabaus (Foto: Elena Pardo).

Seguretat a la muntanya

Mentre que per a moltes persones La Molina és un indret d'oci, per al pastor és el seu lloc de treball. **“Dijous passat una persona va col·locar-se al mig del ramat per gravar les ovelles. D'aquesta manera, va posar-se en perill a ell mateix i també als del voltant, ja que els animals havien de seguir un altre camí per esquivar-lo”.**

Però no només les persones alteren el ramat, els gossos deslligats també poden causar conflictes. **“La Pinxa (la gossa Mastí) és la que vigila les ovelles. Si ella veu un gos deslligat que s'apropa a nosaltres, el marcarà. I si ho fa, jo no la puc renyar perquè és la seva feina”.** Com a gossa de vigilància, la Pinxa podria arribar a **“atacar”** a les persones si considera que posen en risc a la seva família llanuda.

Per tal d'evitar qualsevol conflicte i que tothom s'endugui una bona experiència de la muntanya, Rubió considera que a les zones de pastura d'animals hauria d'haver-hi cartells que advertissin de la seva presència. **“S'hauria d'explicar als visitants com comportar-se per a no molestar a les ovelles o als gossos. És un tema de seguretat, tant per ells com per nosaltres. La gent que mira el ramat des d'una distància i sense bloquejar-li el pas no em molesta perquè a mi també m'agrada veure els animals”.**

Les ovelles pasturant entre els canons de la pista del Pedró (Foto: Elena Pardo).

Ofici en decadència

Amb el pas dels anys, Rubió assenyala que cada cop hi ha menys persones que tenen ovelles per la dedicació que implica sortir amb elles a pasturar. **“A Catalunya cada cop es porta més la vaca perquè no has d’estar sis hores al dia amb elles. L’únic que has de fer és fer sectors a un camp i elles van movent-se i alimentant-se per tot el tancat”**.

D’altra banda, el pastor reconeix que l’ofici és poc rendible. **“A nosaltres ens compren un xai per 80 euros i un sac de pinso costa 20 euros”**. A més, quan Rubió no està engegant a la muntanya, ha de vigilar a les ovelles ferides, curar-les i estar pendent dels xais. **“És una feina de 24 hores al dia”**.

Els pastors que tenen un ramat petit **“busquen el comerç de proximitat per fer valer una mica el xai”**, explica Rubió. Però amb 150 xais, aquesta sortida no és viable. **“Hem de fer que ens els comprin tots, no podem anar a la botiga xai per xai. Jo el venc a un negociant, que em diu un preu i jo m’he d’adaptar a les condicions que em posa”**, apunta el pastor de La Molina.

Les ovelles pasturant a prop del Clot de l'Hospital i la Creueta (Foto: Arnau Rubió).

Exportació al Marroc

Un altre obstacle amb què es troben els pastors d'ovelles és que ja no hi ha tantes persones que consumeixin habitualment carn de xai com fa unes dècades. **“Aquí la gent normalment compra vedella, porc o pollastre. Potser si van a un restaurant sí que demanen unes costelles de xai, però no és un producte que la gent tingui a la seva cistella”**, comenta Rubió.

Per això, una alternativa és vendre el producte a un país que valori el xai. **“Ens estem anant cap als marroquins. Ells valoren molt que els xais estiguin pasturant amb les seves mares i no estiguin estabulats”**. Aquesta satisfacció del comprador es tradueix en que està **“disposat a pagar una mica més pel producte”**.

Rubió assenyala que en cas que el consumidor sigui un marroquí musulmà, els xais seran sacrificats seguint el ritual Halal. **“Aquestes persones no aniran a un supermercat normal perquè els animals no han estat matats segons ho indica la seva religió”**, indica. **“Considero que es preocupen més d'on ve l'animal i què ha hagut de patir per arribar fins allà”**, conclou el pastor.